

ENTREVISTA

Albert Mestres

Poeta i narrador

XAVIER BERTRAN

► ► ►
L.D. *Què el va fascinar tant d'aquests mites i llegendes?*

A.M. La seva capacitat de transmetre i comunicar una cultura tan llunyana com la dels huave, una cultura que ha sobreviscut malgrat el complet aïllament d'aquests indis de Mèxic. En teoria, els contes dels huave haurien d'estar molt allunyats dels nostres, però a la pràctica t'adones que hi tenen molts punts en comú.

L.D. *L'estudi antropològic de Gerardo Bamonte és del 1979. En aquella època, els huave eren un grup ètnic d'uns 12.000 individus que vivien a Las Lagunas, a l'Estat mexicà d'Oaxaca. Des de llavors, sap si s'han accelerat molt els processos d'aculturació d'aquests indis?*

A.M. L'escriptor i periodista nord-americà Al Giordano em va comentar que actualment encara són més o menys uns 12.000 indis huaves i que continuen sent molt gelosos de la seva cultura i de les seves tradicions. A més, navegant per Internet, vaig trobar una notícia de fa tres o quatre anys que parlava d'enfrontaments i tirotejos entre els indis huave i els seus veïns, els zapotèques, que no són ni de la mateixa ètnia ni de la mateixa cultura. Sembla, doncs, que malgrat els processos d'aculturació, no han aconseguit suprimir-los del tot.

L.D. *Què ha respectat i què ha canviat del document antropològic que li ha servit de base?*

A.M. Sobretot he respectat el caràcter oral dels mites i llegendes que s'hi expliquen, buscant la facilitat de lectura, mantenint la redundància... Però el que he fet és unir-los en un únic conte i donar-los forma literària.

L.D. *A més d'optar per fusionar tots els mites en un únic relat, el protagonista utilitza els contes per distreure qui el vol matar. ¿Ha volgut fer com una mena de 'Les mil i una nits'?*

A.M. Ha estat un dels meus referents, però n'hi ha hagut d'altres. Un d'ells ha estat, per exemple, *Lo cunti de li cunti*, un

recull d'un escriptor napolità del XVII que dona una versió subversiva de certs contes que ens són propers i que m'agradaria molt traduir (estic intentant convèncer algun editor perquè m'ho deixi fer). També hi ha el referent del *Calila i Dimna*, un recull de contes hindús, i alguns més. Crear un relat fet de microcontes és una tradició de la contística que ve de molt lluny i que m'atreia.

L.D. *Els mites i llegendes dels huave van arribar a les mans de Gerardo Bamonte a partir de la traducció al castellà d'un interpret indi. L'antropòleg va escriure el seu estudi en italià i ara vostè l'ha utilitzat com a base del seu llibre en català. Després d'haver passat per quatre llengües, els mites i llegendes que explica no han patit distorsions?*

A.M. Probablement, però això en cap moment m'ha preocupat. M'he basat en l'estudi antropològic i prou. No he anat més enllà documentant-me per saber si les versions dels mites que explico en el meu llibre són les que realment tenen els huave. L'únic que he provat de fer és buscar la veracitat literària dels contes.

L.D. *A l'assaig que ha col·locat al final d'El conte de la llacuna afirma que les llegendes dels huave et transmeten una mena de familiaritat indefinible.*

A.M. Jo crec que existeix una mena de llenguatge que està per sobre de les llengües nacionals: el llenguatge dels mites, de les llegendes, de les rondalles... És aquest llenguatge su-

pranacional el que fa que els mites dels huave ens siguin familiars, malgrat la seva llunyania de la nostra cultura.

L.D. *Malgrat aquesta llunyania, en els huave hi trobem llegendes que són molt semblants a les nostres. Un dels seus contes, per exemple, s'assembla molt a la llegenda de sant Jordi.*

A.M. Trobem sant Jordi a totes les cultures del voltant de la Mediterrània. Sant Jordi és la reencarnació de Perseu, és el patró d'Armènia i té la seva versió musulmana, però també el trobem en la cultura huave, on sant Jordi és el fill de la Sirena que mata la serp de les banyes d'or en comptes del drac. Encara que les cultures del món semblin tan diferents, no ho són tant. A tots ens preocupen les mateixes coses i, en el fons, les explicacions que cada cultura dona a aquests problemes comuns també són bastant similars. A més, els mites dels huave et permeten veure que aquests indis mexicans, malgrat ser una cultura tan reduïda, tenen una visió tan completa del món com la de qualsevol altra cultura d'un poble gran.

L.D. *Després d'explicar el conte de la llacuna, acaba el llibre amb un epíleg que titula 'Gramàtica del temps: la cultura popular'. Què buscava col·locant aquest assaig al final de l'obra?*

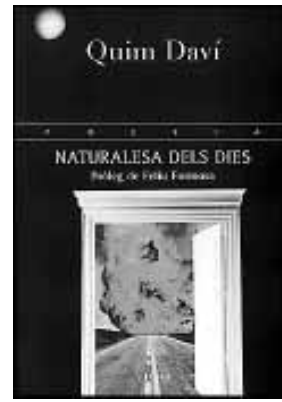
A.M. Per mi aquest llibre, a més a més d'una experiència literària, ha estat una experiència cultural. Amb l'assaig intento expressar aquesta segona experiència que he sentit. És una reflexió sobre la pèrdua de terreny de la cultura popular.

L.D. *¿Creeu que existeix veritablement la cultura popular?*

A.M. Sí, però no es troba en les restes del folklore de l'antiga cultura popular catalana. És a dir, no la trobem ni en els castellers, ni en les festes populars, sinó en formes mal considerades per l'elit cultural (com ara el futbol) o sota formes marginades socialment (com la pornografia).

“Existeix un llenguatge que està per sobre de les llengües nacionals: el dels mites i les rondalles”

L'APARADOR

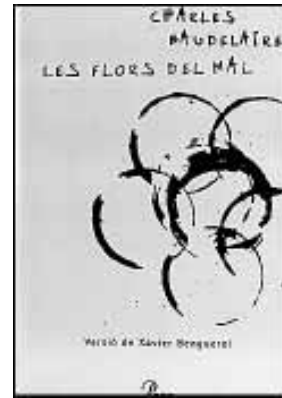

Quim Daví, *Naturalesa dels dies*. Viena. Barcelona, 2000.

Gabriel Alomar, *El futurisme. Articles d'El Poble Català*. Moll. Palma, 2000.

Recull de poemes en què Quim Daví (Barcelona, 1943) ens ofereix una desolada visió de la soledat a la ciutat. Tal com destaca Feliu Formosa al pròleg de l'edició, Daví és un poeta enormement sintètic, capaç de crear un món propi amb una molt buscada i aconseguida economia d'elements.

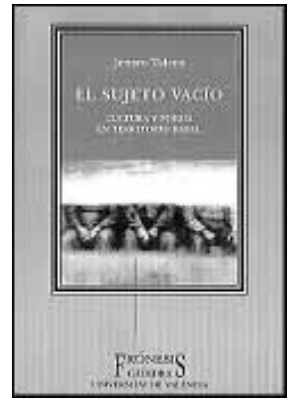
Charles Baudelaire, *Les flors del mal*. Proa. Barcelona, 2000.

Edició en una nova col·lecció de la versió de Xavier Benguerel del gran clàssic de Baudelaire, un dels poetes, fills del Romanticisme, més influents en la literatura actual. Aquesta edició bilingüe incorpora els documents del procés judicial que va patir l'obra.

Jordi Sala, *Literatura, crítica, interpretació*. Universitat de Girona. Girona, 2000.

Magnífic volum, marcat per l'amenitat, en què el professor Jordi Sala ens introdueix en l'estudi de la literatura, la crítica, la història i la teoria literàries. Ideal per introduir-se en l'oceà de disciplines que utilitzen la creació literària com a primera matèria.

Jenaro Talens, *El sujeto vacío*. Cátedra. Madrid, 2000.

Interessant i suggerent col·lecció d'assajos de Talens, que toquen des d'autors clàssics, com ara Cervantes i Espronceda, fins a poetes actuals (Panero, Robayna, Sarrión...) passant per la novel·la policíaca o el rock de Santiago Auserón, tot veient la literatura com un conjunt de mòduls que es creuen.

Joan Quesada, *¿I a qui carai importa l'ESO?* Columna. Barcelona, 2000.

Divertit encadenat de textos breus plens de sarcasme i ironia del professor Joan Quesada. Amb un humor de regust agredolç protagonista, el llibre reflecteix la problemàtica dels professors i alumnes de secundària del nostre país. Un manual per sobreviure a la reforma.